GAZET'A TRANSILVANIEI.

8.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese Joi'a si Dumineca'a.

Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu 28. franci.

Anulu XLI.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 68. Dumineca, 8 Septembre|27 Augustu 1878.

Aliantie intre popórele orientale.

Brasiovu, 7 Septembre 1878.

Amu disu in numerulu trecutu, ca suprematistii nostri maghiari si nemti dupa firea loru adeverata tindu mai multu a paralisá, ear' nu a favorisá liber'a desvoltare a romaniloru si slaviloru din Orientu. Pe catu timpu principiulu conducétoriu alu politicei loru in interiorulu monarchiei va fi: asuprirea politica si nationala a natiunalitatiloru romane si slave conlocuitórie, ei, si se voiésca, nu voru poté observá o atitudine sinceru amicabila catra popórele chrestine de pe peninsul'a balcanica.

Cu tote aceste inse partea cea mai mare a maghiariloru diplomati si nediplomati mai este atat'a de naiva de a crede, ca ar' fi cu potintia cá Ungari'a se inchiaia spre esemplu o aliantia strensa defensiva si ofensiva cu Romani'a si Serbi'a, se intre in relatiuni strense amicabile cu aceste state vecine inainte de a se fi aliatu, inainte de a se fi impacatu pe bas'a egalei indreptatiri cu romanii si slavii de acasa, cu cari traiescu impreuna in unulu si acelasiu statu.

De curêndu primi diuariulu boemu „Politik“ dela corespondentulu seu din Bucuresci scirea, ca pe la mediuloculu lunei lui Augustu ar' fi mersu la Bucuresci doui ómeni de incredere ai d-lui Tisza, unulu deputatu si altulu magnatu ungurescu, avendu missiunea secreta de a intrebuintiá absentiá ministrului-presiedinte Ioanu Bratianu si a castigá astfeliu pe romani pentru politic'a maghiara.

Ori-catu de absurda s'ar' paré la prim'a cetire acést'a scire, ea 'si are indreptatirea in atitudinea ce-o observa politicii si diplomatii maghiari de unu timpu incóce façia de Romani'a. Puçinu importa dér' déca relatiunea de susu este esacta séu nu, ajunge ca, judecandu chiaru dupa opiniunea ce predomina in press'a maghiara, politicii unguri credu, ca ar' fi cu potintia, cá ei se inchiaie o aliantia cu Romani'a fara ai dá acesteia mai inainte garantia reala, ca maghiarii au incetatu de a fi inimici ai desvoltarii elementului romanescu.

Corespondentulu lui „Politik“ are resonu a nu crede in possibilitatea unei asemenea aliantie. Barbatii de statu ai Romaniei au datu probe destule, ca ei sciu se socotésca numai cu factorii reali, nu inse cu promissiuni góle si cu fantasmagorii politice, cari preocupa inca pe cei mai multi dintre politicii maghiari. Cestiunea e dealtmintrea forte clara si simpla. Ungurii, déca voiescu se dé probe de amicitia faça de romani, trebuie se incépa antaiu cu romanii dela ei de acasa, caror'a le datorescu in privinti'a acést'a atatu de multu, incatu nici intr'unu veacu nu se potu curatí de tót'a datori'a.

„Ungurii voiescu inse se se unésca cu romanii in contra aspiratiuniloru de emancipare ale slaviloru, sustienendu, ca romanii sunt amenintiati din partea slaviloru in aceea-si mesura cá si ungurii“ — adauge corespondentulu diuariului numitu.

Este adeveratu. Singurulu argumentu ce 'lu aducu maghiarii pentru alianti'a cu romanii e — Russi'a, sunt — slavii. Sunteti amenintiati de russi cá si noi, prin urmare sunteti aliatii nostri naturali, dicu ungurii catra romani. Nui dreptu ce ve spunu ungurii, voi romanii nu sunteti nicidecumu amenintiati de catra slavismu, pe voi ve amenintia, cá si pe noi, numai suprematí'a unguriloru si a nemtiloru, le striga slavii. Care din doui are dreptu?

La acést'a nu se póte respunde numai cu cateva cuvinte. Insemnatatea cea mare si capitala ce o are pentru momentu cestiunea aliantieloru intre micele popóre ale Orientului merita a fi tractata mai pe largu si cu óre-care minutiositate. De astadata finimu, dandu dreptu corespondentului lui „Politik“, candu dice, ca marea problema a viitoriului este, cá popórele orientale se'si dé man'a pentru cá se nu cada victime aceloru rasse, cari tindu a trai pe contulu altoru rasse! —

Luptele in Bosni'a si Herzegovin'a.

„Pester Lloyd“ publica scrisórea unui soldatu din regimentulu „Este“, divisiunea XVIII, care divisiune a fostu insarcinata cu ocuparea Herzegovinei. Reproducemu si noi scrisórea acést'a interessanta; ea e datata dela Stolacu 25 Aug. 1878 si suna asia:

„Iubita mama! Spre a dá unu semnu de viétia, iau cu bucuria cerus'a a mana, spre a-ti scrie despre patianiile, despre lipsele si situatiunea nóstra. Vei fi auditu, in ce situatiune ne aflamu; multiamita lui D-dieu inse am scapatu pana acuma cu viéti'a din tóte luptele. In 1 Aug. amu trecutu frontier'a, unde avuramu o mica lupta, in 13 Aug. avù batalionulu 2, care erá in Stolacu, o mare lupta, unde a 8-a compania se aflá in frunte si capitanulu Medved, unu oficieriu inferioru si 76 soldati fura omoriti si cativa vulnerati. — Noi le veniramu intru ajutoriu la 14 Aug., dér' era prea tardiu. Dupa aceea a plecatu de aci batalionulu 2 si batalionulu 1 a remasu. In 16 Aug. dim. erá se plece trenulu nostru pentru provisiuni la Metcovici, nu potù inse merge mai departe decatu o jumetate óra dela orasiu, unde fù atacatu de insurgenti. Noi, adeca compani'a I, eramu escort'a. Insurgentii se suira in munti, noi atunci ne amu intorsu in fortarétia si ei impuscau necontenitu asupra nóstra, asia incatu compani'a nóstra avù 9 morti si cativ'a raniti. Acumu ne aflamu in fortarétia, acuma foculu inimicu deveni mai mare, insurgentii se aflau pe munti in façi'a fortaretiei, asia a duratu foculu acesta dela 16 dim. pana in 21 Aug, la 10 ore a. m. di si nópte; in fortarétia se aflá numai o singura cisterna, unde nu erá multa apa; numai avemu nici victualii. Acuma iti poti inchipui iubita mama in ce stare ne aflamu luptandune de 6 dile si neavendu ce mancá si ce bé. In fiecare séra primea fiecare soldatu $^1/_2$ patrariu de apa si o bucatica de pismetu turcescu, care l'amu fostu gasitu in fortarétia. Soldatii turci ne-au primitu in fortarétia si in orasiu amicabilu; cu ei n'amu avutu nici o lupta. La intrarea nóstra au depusu armele si au plecatu in Turci'a. In 17 Augustu insurgentii au atacatu brigad'a, care ne venea noe intru ajutoriu, dér' au fostu imprastiati si batuti, candu incepura a dá focu tunurile nóstre, sute de insurgenti cadiura. Este ingrozitoriu cumu tractau insurgentii pe soldatii nostri. La cei-ce cadeau séu ii prindeau le taiau nasulu, urechile degetele pana candu inca traiau. Turcii puneau in tiépa pe soldati vii chiaru. Nu poti se-ti descriu iubita mama ce avemu se suferimu acuma. In 21 amu mancatu carne de calu, de amu fi avutu numai mai multa, eramu atatu de osteniti, incatu nu mai poteamu amblá; caii, cari se aflau in fortarétia nu se mai poteau tiené pe peciòre de flamandi, ne miramu chiaru si noi, ca amu mai potut'o duce, dér' si esteriorulu nostru este destulu de tristu. Unu maioru din regimentulu nostru inca e ranitu; pana astadi inca nu se scie cati lipsescu din regimentulu intregu; trebuie se se fi perdutu forte multi, asia si dela venatori . . .

Cu privire la situatiunea armatei de ocupatiune in urm'a lupteloru pana la finele lui Augustu scrie diuariulu oficialu „Wiener Abendpost“:

„Decursulu lupteloru de pana acuma in Bosni'a a aretatu, ca grosulu insurgentiloru sta in façi'a brigadeloru imperatesci, cari ocupa inaltimile dela Doboy. Déca generalii imperatesci cu totu ajutoriulu ce le-a sositu pana acuma, totu stau inca in defensiva, caus'a este, ca voiescu se'si reculéga si se'si pregatésca bine tóte fortiele cá se póta relua ofensiv'a cu aceeasi superioritate, care e garanti'a unui succesu siguru si nimicitoriu de fortiele inimice.

„Generalulu Szapáry in curêndu va dispune peste 3 divisiuni, si atunci va fi sositu momentulu ofensivei. De alaltaeri (31 Aug.) sosescu in Broodu trupele, cari indata se indrépta spre Sav'a. Pregatirile de resbelu se intetiescu si in Seraievo, care orasiu se va fortificá. Eri sosi la Broodu $^1/_2$ de bateria tunuri de calibru greu si se dice, ca pana in 5 Sept. voru mai veni inca $1^1/_2$ bateria de tunuri de positiune, destinate pentru fortificatiunile din Seraievo. Nu se scie numai cumu se va poté transportá materialulu acest'a colossalu dela Broodu incolo, ca-ci cu tóte ca dincolo de Sav'a se afla mai multu de 12,000 carre, inca totu mai este asia mare lipsa de mediulóce de transportu, incatu in fiecare óra se ceru cate 100 de carutie. Pana in 6 Sept. voru se sosésca la Broodu inca 6 regimente de infanteria completa, o multime de cavaleria si trenu.“

Cu privire la starea sanetatiei trupeloru scrie totu Gazeta de Vien'a cu dat'a de 3 Sept.: „Este in natur'a giurstariloru, ca trupele de ocupatiune se afla intr'o continua activitate in urm'a multeloru espeditiuni si alu greului serviciu de campu. De astadata soldatii voru avé se se lupte cu mari strapatie, cari ostenescu poterile fisice ale individului inca mai intensivu, decatu candu ar' fi a se face operatiuni mari belice. Acestu faptu are negresitu o influentia mare asupra sanetatiei trupeloru. Cu tóte acestea senatatea trupeloru dupa scirile, ce ne sosescu, e normala si mai buna, decatu se descrie din mai multe parti. Considerandu situatiunea nefavorabila, cifr'a bolnaviloru nu este nicidecumu surprindietórie. De-altmintrea in acele tienuturi tómn'a este cea mai senatósa parte a anului.“

Lui „Deutsche Zeitung“ i se telegraféza din Broodu 1. Sep.: Unu comerciantu, fostu oficieru, sositu astadi dela Loznic'a trecêndu pe la Bjelin'a spune, ca oficierii de geniu turci au facutu din Bjelin'a o a doua Plevna, si ca va fi forte greu si va trebui o asediare regulata spre a luá orasiulu. Incependu dela Drin'a se estindu fortificatiuni de pamentu pana la Dugopolie si peste Chursc'a earasi indereptu la Drin'a pana la satulu Medgearsi. Bjelin'a fu aprovisiunata si provediuta cu materialu de resbelu in abundantia. Provisiunea si munitiunea veni, cá din pamentu nóptea, nu se scie de unde. Garnisón'a dela Bjelin'a este si acuma deja mare dér' ea va fi inca si mai mare.

Trupele de sub comand'a generalului S z a p á r y s'au reculesu in fine si primindu ajutórie suficiente a u r e l u a t u o f e n s i v'a. Gen. Szapáry anuncia din D o b o y 4 Sept. séra: Deórece numerulu insurgentiloru la tiermulu dreptu alu Bosnei apróape de sioseau'a spre Doboy este mare a fostu tramise regimentele 54 si 8 si o bateria de munte sub comand'a gen. Waldstätten spre Lipacu, si d u p a o l u p t a d e 7 o r e i n s u r g e n t i i f u r a r e s p i n s i in tóte partile si urmariti pana la inoptare. Pierderile nóstre trecu peste 130, mai multi raniti. — P h i l i p p o v i c i anuncia din S e r a i e v o, 5 Sept.: Prim'a si a dou'a brigada de munte din divisiunea a 6 de sub T e g e t t h o f f a u l u a t u l a g ó n a i n 3 S e p t. o b a n d a d e 100 i n s u r g e n t i. Perderile insurgentiloru sunt 30 morti si forte multi raniti; perderile nóstre 10 morti 40 raniti.

Cujus generis?

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Din Transilvani'a.

Dintre impressiunile cele mai placute dela conferinti'a nóstra electorala generala din Sibiiu ocupa loculu primu acea a mea firma convingere, ca aderentii ambeloru parori dorescu cu totu acéea

sinceritate de a vietiui in pace, in armonia, in fratietate adeverata cu natiunile conlocuitórie din patria; si cumu-ca toti sunt gat'a a intinde la momentu si elementului maghiaru si celui germanu man'a fratiésca, déca se voru convinge, ca si din acestea parti se intentionéza cu sufletu curatu si anima sincera impaciuirea popóreloru, ce locuescu dimpreuna. Este o dorintia instinctuale acést'a, pentru-ca fiecare dintre natiunile locuitórie in frumós'a Transilvania iubesce in totu acel'a gradu brazd'a ce o nutresce, vatr'a familiara si mormintele strabuniloru. Viu nici unulu din noi nu va parasí pamentulu acest'a, nici va abdice dela naturalulu dreptu de esistintia. Astfeliu nu ne remane decatu o alternativa, din care eu preferu si sustienu — pana voi poté — partea: cá se ne intielegemu unii cu altii.

Speramu, ca catastrof'a din Orientu si consecintiele ei voru contribuí multu la inradacinarea acestei idei mai alesu intre romani si maghiari; intre cele dóue oase, dóue mici popóre, ce sunt situate intre doue oceane de natiuni in tóta directiunea eterogene de ele si neinfrenavere in voracitatea loru. Speramu, ca dupa cumu ne amu convinsu noi romanii, nu de prim'a, dér' de siguru de ultim'a data, ca elementulu slavicu nu e amiculu nostru, totu asia se voru fi convinsu si maghiarii, ca alianti'a loru dualistica nefiindu naturala, nu le póte aduce alte fructe, decatu inca vreun'a Bosnia si Herzegovina. Speramu, ca pe bas'a tuturoru acestor'a va trebui se urmeze de sine órecare apropiere intre aceste doue natiuni.

Speranti'a m'a insielatu! Istori'a dilei aréta tocmai contrariulu. Abisulu cresce pe di ce merge, atacurile se immultiescu si devinu totu mai vehemente si se indreptéza tocmai intr'acolo, de unde resarira primele radie de sperantia.

Eata cumu e situatiunea actuala. Cu ocasiunea conferentiei nóstre electorale generali eu unulu mai ca nu me mai sciamu orientá in privinti'a atitudinei partii celei mai mari a fratiloru nostri Sibieni in tempulu mai din urma. Numerulu aderentiloru sistemei de activitate se sporí in restempu de 3 ani catu de binisioru intre ei; vediui desfasiurandu-se o energia neobicinuita, o miscare surprindietória la densii spre, a face se triumfeze drapelulu loru.

Dupa conferintia vediui barbati altcumu seriosi, jalusi de onórea, renumele si popularitatea loru, mergêndu in energi'a loru atatu de departe, incatu calcara chiaru si parol'a data de a sustiené conclusulu conferentiei generali de solidarminte obligatoriu. Se lepedara de tata si mama si alergara cá fluturii dupa nurii cochetei de activitate.

Dupa tóte acestea nu s'a potutu presupune, nici asteptá alt'a, decatu ca conlocuitorii maghiari voru recunósce, ca maioritatea fratiloru nostri Sibieni sunt intru atat'a de petrunsi de ide'a infratirei, incatu in afectiunea loru entusiastica: de a le face pe voia domniloru maghiari — resignéza chiaru si la simpathi'a nóstra, ba rischéza de a fi condamnati de tóta lumea culta pentru calcarea parolei de solidaritate.

Dér' ce se vedi! Astadi buciuma maghiarii prin tóta tiér'a, ca: Sibiiulu e unu cuibu de vipere; Sibienii sunt vampiri, cari sugu sangele poporului lipitu de pamentu spre scopuri infernali; ca Sibiienii, cari tragu salariulu loru din subventiunea statului (— precumu se scie consistoriulu bisericescu cu dlu vicariu in frunte) sunt ómeni nemultiamitori si perfidi, ca institutele romane de cultura din Sibiiu sunt diatribe revolutionari; ca „Telegrafulu romanu“ e o fóia degenerata, care urméza manier'a banditiloru de a infige pe furisiu cutitulu dreptu in anim'a statului maghiaru.

Tóte acestea si mai multe le vedemu desvoltate per longum et latum in Nr. 197 a lui „Kelet“ din 30 Augustu a. c.

Ei bine fratiloru activisti Sibiieni et consortes, le suferiti voi aceste? Candu vediuramu ca rupserati parol'a data pentru solidaritate in atitudinea nóstra, ni sangerà anim'a pentru fratii nostri de-o mama. Acuma vediendu injuriile cele infernali aruncate pallam et publice in façi'a vóstra — ni rosiesce obrazulu. Acest'a e blidulu de linte, ce vi'lu presentéza nouii vostri frati de cruce?! Astfeliu pricepu ei fratietatea cá se ve timbreze in façi'a lumei de ingrati si perfidi; se strige in gur'a mare, ca nu meritati, decatu despretiu si infamare, se invóce poterea de feru a statului cá se ve sugrume? Se dice, ca noi passivistii suntemu inimici ai statului; dér' se dice, ca si voi activistii sunteti neamici ai aceluia. Spuneti-ne acuma voi: de ce se ne tienemu?

Turturelu Codreanu.

Gimnasiulu romanu din Beiusiu.

Cultur'a mintii si nobilitarea animii, consolidarea caracterului sunt basele, pe cari se intemeiéza prosperitatea si fericirea individuala, catu si nationala. Apoi unde se cultivéza acesti doi factori puternici, déca nu in institutele de invetiamentu si de educatiune, ca-ci aceste sunt vetrele de unde se respandescu radiele cele binefacatórie si umanitarie, cari dau vieatia, taria si insufletire pentru totu ce-i bunu, nobilu si frumosu. Cu catu este o natiune mai tare remasa indereptu in cultura, cu atata are necessitate de mai multe institute de invetiamentu si de educatiune. Natiunea romana inca e remasa indereptu in cultura nu atatu din vin'a sa, ci din caus'a impregiurariloru vitrege si din caus'a barbariei timpuriloru trecute. Cumu diseramu nu-i natiunea romana de vina, ca nu se afla pe aceeasi trépta de cultura cu alte natiuni luminate, ci acelea pedeci mari, cari iau statu in drumu si au oprit'o. Si romanulu a aratatu, ca iubesce si imbraçiosiéza cultur'a si sciinti'a candu i se da ocasiune, ba ca e in stare se aduca mari sacrificii pentru ridicarea asiediaminteloru de cultura. Despre acestu adeveru ne da dovéda cea mai stralucita si gimnasiulu din Beiusiu. Acestu gimnasiu a trecutu dela intemeiarea s'a pana in diu'a de astadi prin trei fase de evolutiune.

In anulu 1829 a intemeiatu Episcopulu Samuilu Vulcanu in orasiulu Beiusiu unu gimnasiu micu, apoi a ridicatu cu spesele sale o zidire cu o ridicatura spre scopulu acesta si a depusu 35,000 fl. m. c. séu 36,750 fl. v. a., cá din dobandile de 6% ale acestui capitalu se se platésca professorii gimnasiului de patru clase gramaticale dupa organisatiunea de pe acelea timpuri, si invetiatoriulu clasei a dou'a normale séu elementare. Professorulu clasei prime gramaticale si invetiatoriulu clasei a dou'a normale capetá cate 300 fl. m. c. séu 315 fl. v. a. eara ceialalti professori gimnasiali capetau cate 350 fl. m. c. séu 367 fl. 50 cr. v. a., éra professorulu, care purtá directiunea mai primea pe langa salariulu de mai susu inca 50 fl. m. c. séu 52 fl. 50 cr. v. a. Acésta era starea gimnasiului pana la anulu 1837.

Acestu mare archiereu si iubitoriu de cultur'a spirituala a némului seu vediendu, ca prin intemeiarea gimnasiulni micu n'a potutu intimpiná tóte necesitatile ivite, ca tinerii lipsiti, cari absolvau cele patru classe gramaticale trebuieau din lips'a mediulóceloru si a instituteloru superióre se-si curmeze studiile, de aceea a asternutu inaltului tronu inca indata dupa anulu 1836 alte litere fundationale spre a ridicá gimnasiulu intregu. Pe langa cele patru clase gramaticale a mai adausu doue umanióre, asia ca gimnasiulu s'a facutu de 6 clase, asemenea si norm'a cu cele doue clase sistemisate a ridicat'o la scóla capitala, pe langa scól'a triviala, ce esistá de mai inainte.

Apoi si edificiulu l'a mai maritu si largitu astfeliu, ca poteau incapé auditoriile pentru siepte clase si inca mai remanea locu destulu, cá se póta locui directorulu si 6 professori neinsurati. A dispusu, ca dupa sistem'a de atunci se se propuna in fiecare clasa tóte materiile de cate unu singuru profesoru. Mai incolo si-a esprimatu dorinti'a ca professorii claseloru umanióre se fia stabili, éra cei ai claseloru gramaticali se se suie gradatu din prim'a clasa si se mérga cu studentii pana intr'a patr'a gramaticala si dupa ce au implinitu cursulu acesta de patru ani éra se se intórca in prim'a gramaticala. Mai incolo si-a manifestatu ferbintea dorintia, cá pe langa studiile celelalte sistematice se se propuna in clasele umanióre si gramatic'a si literatur'a romana si se introduca ortografi'a cu litere strabune latinesci, firesce limb'a romana se se tracteze, cá studiu estraordinariu. Cine mai gandea pe atunci la gramatic'a si literatur'a limbei romane, candu si astadi acele studii se tractéza in cele mai multe institute fórte masteru! Pentru completarea gimnasiului a mai depusu inca 40,000 fl. m. c séu 42,000 fl. v. a. asia ca tota fundatiunea facea 75,000 m. c. séu 78,750 f. v. a., care capitalu aducea cate 6% 4500 fl. m. c. séu 4725 fl. v. a.; pe totu anulu.

Venitulu se distribuea in urmatoriulu modu: a) Directoriului localu, care se alege dupa normativele in vigóre, din sinulu professoriloru, se da 500 fl. m. c. séu 525 fl. v. a.; b) professorului din prim'a si din secunda classa umanióra se da cate 400 fl. m. c. séu 420 fl. v. a. prin urmare amenduroru 800 fl. m. c. séu 840 fl. v. a.; c) fiecarui professoru gramaticalu cate 350 fl. m. c. séu 367 fl. 50 cr. v. a., in suma 1400 fl. m. c. séu 1470 fl. v. a. Invetiatoriulu primei classe normale se remana pe lenga provisiunea invetiatoriului scólei triviale; e) pentru incalditulu scóleloru cate 3 stanjini de lemne, stanjinulu cu cate 3 fl. m. c. séu 3 fl. 15 cr. v. a., 63 fl. m. c. séu 66 fl. 15 cr. v. a.; f) pentru ingrijitoriulu scóleloru 50 fl. m. c. séu 52 fl. 50 cr. v. a.; g) pentru conservatiunea edificiiloru si pentru procuratiunea mobileloru scolastice 240 fl. m. c. séu 252 fl. v. a.; tóta suma 3353 fl. m. c. séu 3520 fl. 65 cr. v. a.; h) din sum'a restanta de 1147 fl. m. c. séu 1204 fl. 35 cr. v. a. se se cóca pane si se se imparta la tinerii seraci romani din partile acestea. De acestu beneficiu se se bucure tinerii seraci, cari studiéza in acestu institutu si au celu puçinu din studii si din moralitate clas'a prima, dér' apoi doresce, cá la impartire se se iá in consideratiune mai cu séma tinerii greco-catolici.

Acésta dispositiune aréta simtiulu celu blandu si umanu, ca nu pretinde, cá numai tinerii eminenti se se impartasiésca de beneficiu, ci si primanii, sciindu fórte bine, ca n'au toti studentii darulu de a se distinge, apoi nu se restringe numai la fii sei sufletesci, ci concede, cá se se bucure si tenerii romani de alta confessiune, numai catu cere cá se se prefere greco-catolicii, intielegandu-se, ca in lipsa de greco-catolici se potu impartasi si de alta confessiune. Manipulatiunea acestei fundatiuni cade in sarcin'a episcopului gr.-cat. din Oradea-mare si fiindu scaunulu episcopescu vacantu, cade tóta sarcin'a pe capitululu diecesanu, afara de aceea despre starea activa séu passiva a fundatiunii se voru dá socotele in totu anulu inaltului consiliu regiu locutenentiale ungurescu. Toti professorii, afara de celu din prim'a normala, se voru alege liberu (libere legendi) din clerulu greco-catolicu alu diecesii Oradiei-mari prin episcopulu diecesanu si fiindu scaunulu episcopalu vacantu, prin capitululu aceleiasi diecese si se voru propune directiunei concernente literare spre confirmare, in façi'a careia voru depune esamenulu aprobatoriu.

Fundatiunea acést'a, fora de a impedecá o administratiune privata a fondului, destinandu-se (accensenda) pentru institutele literarie publice, va fi supusa (parebit) inspectiunii publice, precumu si in tóte partile administratiunii literarie va depinde strinsu numai (stricte unice) si nemediulocitu de directiunea superióra regésca a scóleloru si a studiiloru din districtulu literariu alu Oradii-mare, asemenea si despre progressulu tinerimei scolastice in studii si moralitate, si despre professori insisi se voru asterne informatiuni semestrale pe calea respectivei directiuni literarie inaltului consiliu regiu locutenentiale ungurescu.

Prin acést'a dispositiune fundationale este supusu gimnasiulu din Beiusiu indirectu inspectorului de scóle maghiaru, apoi directu ministeriului maghiaru, prin care impregiurare'i remane numai umbra din caracterulu confessionalu. Ce au potutu indemna pe acestu bunu romanu la o astfeliu de dispositiune, nu potemu pricepe.

Mai dispune, ca de ar' inceta vreodata acestu institutu capitalulu fundatiunii cu pretiulu edificiiloru se se imparta in doue parti, o parte se se destineze pentru stipendii, éra cealalta parte pentru dotatiunea seminariului micu gr.-cat. din Oradea-mare. In 11 Augustu 1837 s'au aprobatu si confirmatu literile fundationale si in anii urmatori s'au introdusu classele umanióre si in acést'a stare au remasu gimnasiulu pana la introducerea sistemii celei noua.

In anulu 1851 in 6 Februariu s'a tienutu consiliulu scolasticu in presiutia Escel. Sale domnului Episcopu Vasilie Erdélyi, sub presidiulu reverendis. d. Iosifu Papp-Szilágyi, inspectoru si consiliariu c. r. peste scólele gr. cat. din districtulu Oradiei mari, fiindu presentu directorulu gimnasialu si toti professorii gimnasiali cu scopu de a organisá gimnasiulu de nou dupa legea provisoria, care a dat'o ministrulu de culte si instructiune publica Leo Thun pentru organisatiunea gimnasieloru.

In acést'a conferintia s'au discutatu si stabilitu vr'o 10 puncte, dintre care voiu scóte pe cele mai insemnate; La punctulu 2 se decide, cá

gimnasiulu acest'a se se organiseze in gimnasiu mare de 8 clase si déca veniturile fundatiuniloru n'ar' ajunge pentru cá se se pota platí toti professorii se se róge ministeriulu, cá sum'a ce lipsesce se se suplinésca din fundulu studiiloru catolice si cá se nu fie lipsa de professori harnici. se adópta principiulu, cá se se aplice preoti neinsurati si neputendu-se implini posturile cu de acesti'a se se aplice si preoti insurati, ba si dintre mirenii greco-catolici se se aplice de professori, déca s'ar' aflá barbati harnici. — In punctulu 5 se decretéza limb'a romana, cá limba a instructiunei cu acelu adausu, ca de ar' fi studentii, cari nu sciu romanesce se li se esplice studiile si in limb'a loru si sei lase, cá se respundia in limb'a loru proprie. — Punctulu acesta catu privesce strainii n'are nici unu intielesu, ca nui nici o ratiune pedagogica nici didactica, pentru care se lise faca astfeliu de concessiuni, din contra acelea concessiuni aduceau scolariloru romani pagube nereparabile. Apoi strainii au gimnasii destule in Ungari'a pe candu romanii numai pe acest'a 'lu au. — In punctulu 7 se concrede directiunea provisoria celui mai betranu professoru, facandulu responsabilu pentru instructiune. Cá prof. capeta 400 fl. si ca directoru inca 100 f. prin urmare 500 fl. m. c. séu 525 fl. v. a. Doi professori mai betrani voru capetá cate 400 fl. m. c. alti patru professorii voru capetá cate 350 fl. m. c. In punctulu 8 se decide, cá tinerii greco-orientali, se asculte doctrin'a religiunei dela professorii gimnasiului, deórece e comuna si difera numai in puçine puncte de a gr.-catoliciloru si acelea puncte li se potu face cunoscute si de parochulu neunitu afara de scóla si déca voru cere li-le voru poté si esplicá. Mai incolo din causa ca greco-orientalii au totu acelasiu ritu se obliga tinerii gr. or. se mérga in di de lucru si dumineca la biserica cu greco-catolicii, numai lise concede, cá se se cuminece in biseric'a loru. In punctulu 10 incatu nu se voru ajunge lemnele pentru organisatiunea cea noua promite domnulu episcopu, ca catu va trai va dá tóte lemnele pentru tóte clasele gimnasiale si normale gratuitu in totu anulu si nutresce via sperantia, ca acést'a voru face-o si urmatorii sei, spre a promová cultur'a nationala.

Pentru cá se se asigureze gimnasiulu s'au facutu colecte in tóta diecés'a, prin care colecte adunate dela episcopu, care singuru a datu 1270 fl. m. c. pentru instrumente fisicale si alte colectiuni si dela crediuciosi s'a maritu fondulu dela 75,000 fl. la 90,000 fl. m. c. séu 94,500 fl. v. a. In 18 Sept. 1853 prin resolutiune imperatésca se confirma gimnasiulu de optu clase si isi aplacidéza din fundulu studiiloru catolice o subventiune anuala de 3530 fl. m. c. séu 3706 fl. 50 cr. v. a. Prin resolutiunea ministeriului de culte din 29 Sept. 1853 se ordinéza, cá directorulu gimnasialu se capete 800 fl. m. c. séu 840 f. v. a. eara professorii computanduli-se cuartirulu naturalu 600 fl. séu 630 fl. v. a. éra suplentiloru se lise dé numai cate 500 fl. m. c. séu 525 fl v. a.

In gimnasiulu dela Beiusiu, cá in tóte gimnasiele au fostu limb'a instructiunii pana la anulu 1844 cea latina, de atunci s'a intr'odusu cea ungurésca. In anulu 1851 s'a intr'odusu limb'a romana, cá limba a instructiunii sub cuventu, ca tinerii romani se póta face spor'u mai mare in studii. Apoi pentru cá tinerimea scolastica se-si póta castigá catu mai iute cunoscinti'a limbei germane se decise pe la 1853, cá se se propuna in fiecare classa cate 3 óre pe septemana, éra in clas'a VII si VIII-a s'a propusu literatur'a germana in limb'a germana. In anulu 1854/5 s'au fostu decisu a se propune in tóte clasele gimnasiului superiore ce'u puçinu unu studiu in limba germana si déca vrea Dumnedieu, se voru propune si doua studii mai usióre in limb'a germana. De asemenea pentru cá se se faca progressu mai mare in limb'a latina, se va propune in clas'a VIII Propedeutic'a in limb'a latina (ad ampliorem in lingua latina profectum assequendum, classe VIII propedeutica lingua latina proponetur). Ce mai idea bizara si desientiata. Noi scimu din esperientia, cata greutate le face propedeutic'a studentiloru in limb'a materna, déra apoi in cea latinésca. Numai dicemu nimica, ca cine va audi numai va incepe se rida. Astfeliu stau lucrurile pe la 1853/4 cu gimnasiulu dela Beiusiu. Cumu stau ele astadi? Acést'a o vomu vedé in numerulu venitoriu. (Va urmá.)

„Wiener Zeitung“ publica urmatóriele autografe imperatesci catra ministrulu-presiedinte alu Austriei:

Iubite principe Auersperg! Façia cu evenemintele militare din Bosni'a si Herzegovin'a intrég'a poporatiune, condusa de simtiulu traditionalu patrioticu, arata cele mai calduróse simpathii pentru trupele nóstre, cari se lupta cu atat'a bravura si devotamentu si pentru successele loru stralucite. Interessulu patrioticu alu poporatiunei se documentéza cu deosebíre in ajutoriulu ce li se da ostasiloru raniti. Iau acést'a la cunosciintia cu mare satisfactiune si dau espressiune viuei dorintie, cá spriginulu caldurosu, ce l'a datu poporatiunea pana acuma reuniuniloru patriotice de ajutorire esistente, se'lu dé si de aci incolo in aceeasi mare mesura, care corespunde simpathiei patriotice tuturoru pentru suferintiele celoru ce au fostu raniti in implinirea cea mai fidela a datoriei loru.

Insarcinandu-te a aduce acést'a la cunosciinti'a tuturoru, te provocu totodata a dá sprijinulu celu mai poternicu reuniuniloru patriotice pentru ajutorirea ranitiloru si a te ingriji cu deosebire pentru durabil'a si folositória conlucrare a acestoru reuniuni.

Schonbrunn, 31 Augustu 1878.

Franciscu Iosifu.

Iubite principe Auersperg! Petrunsa de calduroslu interessu si de ingrigire pentru binele ostasiloru nostri raniti in luptele gloriόse din Bosni'a si Herzegovin'a sunt convinsa, ca in tóte cercurile dameloru voiu intempiná dorinti'a patriotica de reala manifestare a acelorasi simpathii; incatu recomandu „reuniuniloru patriotice pentru ajutorirea ranitiloru“, a caroru activitate plina de merite o acompaniezu cu unu simtiu de sincera multiamire cá se creeze reuniuni femeesci, cari se sté in legatura cu ele, dorescu viu, ca sensulu blandu si umanitaru intotdeauna probatu alu femeiloru se insuiésca a creá asemeni reuniuni de dame in numeru catu de mare. 'Mi va servi spre mare multiamire, a dá deplin'a mea ingrigire si a sprigini catu se póte de multu crearea si desvoltarea de asemeni reuniuni patriotice de dame. Acést'a se-o aduceti la cunoscintia publica si se luati initiativele ce vi se pare, ca mai sunt de lipsa.

Ischl, 3 Septembre 1878.

Elisabet'a.

Societatea academica romana.

Sessiunea anului 1878.

Siedinti'a dela 16 Augustu 1878.

Membri presenti: Dnii Aurelianu Petre S., Baritiu George, Caragiani Ioanu, Ghic'a Ioanu, Hasdeu Bogdanu P., Hodosiu Iosifu, Ionescu Nicolae, Laurianu Augustu Treb., Maniu Vasile, Odobescu Alexandru, Quintescu Nicolae, Romanu Alexandru, Sionu George, Sturdza Dimitrie A.

Presiedinte I o a n u G h i c 'a.

Siedinti'a se deschide la ora $1^1/_2$ p. m. Dupa ce se face apelulu nominalu, la care respundu 14 membri, d. presiedinte declara sessiunea anului 1878 deschisa; dupa care d. secretariu generalu da lectura reportului delegatiunei asupra resultatului lucrariloru din anulu 1877—1878 si presentarea socoteleloru pe acestu anu.

Din acestu raportu vedemu, ca operele publicate in anulu trecutu sub ingrigirea membriloru delegatiunei sunt urmatóriele: „I s t o r i 'a l u i M i h a i u V o d a V i t e a z u l u“ de N. Balcescu, care opera a vediutu lumin'a mai antaiu si a fostu primita cu deosebita simpatia de publicu. Ea s'a facutu sub privegherea dlui A. Odobescu, carele pe lenga prefaçia a adausu la capetulu cartii si o serie de alte scrieri ale nemuritoriului istoricu, relative la istori'a nationale. „I s t o r i 'a r o m a n a“ de Dione Cassiu, tradusa de d. Anghelu Dimitrescu s'a tiparitu sub privegherea dlui G. Sionu. — Opuscululu lui Dimitriu Cantemiru „E v e n i m e n t e l e C a n t a c u z i n i l o r u“ s'a tradusu si tiparitu sub ingrigirea dlui G. Sionu. Acestu opusculu apoi s'a intrunitu intr'unu singuru volumu cu unu altu opu a lui Cantemiru „D i v a n u l u“. — Publicatiunile celelalte, precumu „Analele“ partea II, „Istori'a imperiului otomanu“ partea II s'au mai intardiatu.

Delegatiunea face cunoscutu, ca d. Grigorie Tocilescu, care fù insarcinatu a merge in Russi'a, spre a colatiuná critic'a lui Cantemiru si a urmarí ori-ce alte scrieri ale acestui autoru, s'a intorsu de acolo cu unu succesu, ce a intrecutu tóte asteptarile. — Delegatiunea aréta apoi intre altele, ca presentandui-se ocasiunea de a capetá pentru inavutirea colectiunei numismatice a societatii unu numeru de peste 200 monete, cele mai multe inedite, dela Petru Musiatu si Mircea I, a dispusu de a cumperá acelea monete cu pretiu de 4400 lei. — M. S. Domnitoriulu, augustulu presiedinte de onóre alu societatii, a tramisu pentru bibliotec'a ei unu pretiosu opu in doue volume, ér' Prea S. S. parintele Melchissedecu, episcopulu Dunarei de josu si membru onorariu alu societatii i-a donatu unu mare numeru de manuscrise de ale unui'a din veteranii literaturei romane, banulu Vasilie Varnavu. — Delegatiunea a facutu se se esecute portretulu colegului d. D i m. S t u r d z a, fundatorului numismaticei romane, carui'a societatea 'i datoresce colectiunea ce posede, totodata dela familiele membriloru incetati din viétia a primitu gratisu numai portretele lui E u d o s i u si A l e c s a n d r u H o r m u z a c h i; ér' cu mediulócele prevediute in budgetu a facutu prin comanda, portretele membriloru repausati I o a n u E l i a d e, P. P o e n a r u, C. N e g r u t i u, A. P a p i u I l a r i a n u si I. M a s s i m u. Acestea au costatu 1300 lei.

Delegatiunea anuncia cu multiamire, ca unu numeru insemnatu de manuscripte au venitu pentru concursurile societatii, ceea ce denota, ca institutiunea societatii din ce in ce probéza impulsiunea ce da juneloru generatiuni pentru lucrarile intelectuali. Operatele sunt: a) unulu asuprá petrecerei romaniloru in Daci'a lui Traianu dela Aurelianu pana la anulu 1300, b) unulu intitulatu: „Memoriu asupra starii morale, sociale, politice si economice a tieranului romanu“ c) unu altu operatu intitulatu: „Tieranulu romanu“ — Probele de traductiuni ce s'au presentatu sunt in numeru de 12: un'a din Plutarchu (Caiu Mariu), 5 din Herodotu; 6 din Pliniu.

Pentru premiulu Nasturelu lit. B., cá cea mai buna carte publicata in cursulu anului curentu, s'au depusu urmatóriele opere:

1. Cuvinte din betrani de d. P. B. Hasdeu.
2. O drama intitulata „La Plevn'a“ de G. Sionu.
3. „Revolutiunea si revolutiunaii de d. P. Teulescu.
4. Operile dlui V. A. Urechia in 3 volume.

Aceste lucrari si opere voru face subiectulu principalu alu cercetariloru si deliberatiuneloru societatii in sessiunea acést'a. — Relativu la starea financiara a societatii tabel'a de gestiune si compturile aréta, ca la partea venituriloru din prevederile budgetare reale de 114,721 lei 8 bani, s'au incassatu 111,815 lei 26 bani, deci urméza a se mai incassá 2905 lei 82 bani. Inse remasitiele de a se incassá sunt de 7240 lei 75 bani, ceea ce insemnéza, ca constatarile au coversitu prevederile budgetarie cu sum'a de 4334 lei 93 bani.

Dupa cetirea reportului se procede la alegerea secretariului ad hoc, la care d. G. S i o n u, intrunindu 11 voturi, se proclama de alesu. D. presiedinte da apoi cetire programei, dupa care se ordinéza lucrarile societatii din cursulu sessiunei. Dupa aceea se procede la alegerea diverseloru comissiuni, prevediute in programa si in fine se decide, ca in tóte Joile, dela 24 Augustu inainte, siedintiele societatii se fia deschise publicului. —

Siedinti'a dela 17 Augustu.

Siedinti'a se deschide la 2 óre p. m.

Se da lectura processului verbalu alu siedintiei precedente si se adopta.

Se comunica o adressa a dlui I. Ghic'a, prin care ofera pentru biblioteca 11 opuri straine pretióse. Societatea esprima multiamirile sale d-lui donatoriu.

Se comunica o scrisóre a membrului societatii d. canonicu T. C i p a r i u, prin care aréta, ca nu este in stare a veni si a luá parte la lucrarile sessiunei din anulu acest'a. Societatea iá actu de acésta incunosciintiare. Dér' in aceiasi scrisóre d. Cipariu dicéndu: „Totodata rogu pe on. societate a'mi face cunoscutu, déca este aplicata in principiu a suscepe in analele anului curentu 1878 unu micu respunsu la critic'a publicata totu acolo la anulu 1876, asupr'a operei mele concursuali de „syntactic'a limbei romane“, dupa ce totu in aceleasi anale din 1877 s'a publicatu si numele autorului acelei opere, din care causa si anonimitatea concursuala a incetatu si autorulu a reintratu in dreptulu seu de a'si aperá oper'a s'a in analele societatiei.“ Acést'a provóca órecare discutiune in senulu societatii. Dupa care societatea in unanimitate se pronuncia, ca ea nu póte admite a se tiparí in analele sale decatu disertatiuni si lucrari, cari dupa regulamentele si statutele sale mai antaiu se cetescu in sinulu seu, si apoi dupa unu votu espresu capeta aprobatiune de a se tipari.

Se mai comunica o adressa a dlui I. Cotovu, directorulu scólei primarie din Ismailu, prin care face cunoscutu motivele, pentru care nu a potutu terminá lucrarea traducerei Titu Liviu, care se recomandu sectiunei filologice.

Dupa acestea membrii trecéndu la lucrarile comissiuniloru respective, se ocupa pana la 5 óre p. m.

Siedinti'a dela 18 Augustu.

Siedinti'a se deschide la 2 óre p. m.

Se da lectura processului verbalu alu siedintiei precedente si se adopta.

Se comunica o adressa a dlui professoru F r o l l e, prin care ofera pentru bibliotec'a societatiei 3 esemplare din opusculului seu: „U t i l i t a t e a s t u d i e l o r u n e o l a t i n e i n R o m a n i 'a“. Societatea primesce cu multiumire.

Se mai comunica o scrisóre a dlui N. T e c l u, membrulu corespondentu alu societatiei, prin care tramite unu operatu, cu titlulu: „N o t i u n i d e s p r e b a s a, a c i d u s i s a r e“. Se tramite la sectiunea de sciintie.

Se cetesce o scrisórea a dlui N. D e n s u s i a n u, care anuncia, ca a scrisu istori'a revolutiunei lui Hori'a si cere ajutoriulu societatiei spre a o poté tipari. Se decide a se indreptá la sectiunea istorica.

D. Baritiu comunica o disertatiune a dlui Dr. V a s i c i, intitulata „D a r v i n i s m u l u“, care se indreptéza sectiunei sciintieloru naturale. Asemenea comunica, ca d. H i n t i e s c u are pregatite doue operate, unulu „F a u n 'a d e B i l t z“, tradusa in romanesce, si altulu „E n u m e r a t i u n e a p l a n t e l o r u“ dupa Dr. Fetu. — Se decide, ca dupa ce voru veni manuscriptele, se se indrepteze la sectiunea respectiva.

Siedinti'a dela 19 Augustu.

Siedinti'a se deschide la 2 óre p. m.

Dupa lectur'a apelului nominalu, la care respundu 13 membri, d. secretariu ad-hoc da lectur'a processului verbalu alu siedintiei precedente, care se adópta.

Se comunica o scrisóre a dlui Nicolau Barbu, prin care aduce la cunoscintia, ca traducerea lui Titu Liviu, cu care a fostu insarcinatu, a terminat'o si ca peste puçine dile, cari 'i mai trebuiescu pentru prescriere pe curatu, o va tramite. Se decide a se indreptá la sectiunea filologica.

Se mai comunica o scrisóre a dlui Gr. Stefanescu, membru actualu alu societatiei, prin care aduce la cunoscintia, ca aflanduse la Parisu, unde ia parte la lucrarile congressului internationalu de geologia, regreta, ca nu va poté luá parte la lucrarile societatiei, de catu catra capetulu sessiunei. — Se iá actu de acésta notificare.

Invetiamentulu superioru la romanii ardeleni.

„Augs. Allg. Ztg.“ continuandu espunerile sale statistice si comparative despre invetiamentulu inferioru si superioru in Ungari'a, trecendu la gimnasii, constata o sporire atatu in institute catu si in studenti numai la unguri, nemti, pe candu despre romani dice, ca la ei numerulu institutelorn stagnéza, ér' celu alu scolariloru decresce in modu ingrigitoru. Catu pentru tinerimea romana dela universitatile din Clusiu si Pest'a, dice, ca face in totalu abia vreo 60. Romanii sunt mai reu representati in instructiunea mai inalta de catu ori-care altu poporu colocuitoru mai puçinu numerosu; acésta impregiurare trista ia mereu dimensiuni.

La aceste adauge „Romani'a libera“:

„Corespondentulu lui „Augs. Allg. Ztg.“, desi mai consciintiosu de catu multi altii, nu se póte opri a nu face din acésta impregiurare nesce conclusiuni, cari sub reportulu etnograficu, romaniloru ardeleni numai pagubitóre potu fi. Datele statistice, infaç'siate de corespondentulu mentionatu potu fi drepte; lasate singure ele ar' poté fi vatamatóre elementului romanu transcarpatinu, pe candu esplicate prin atatea si atatea impregiurari mai pe susu de vointi'a romaniloru, resultatulu loru moralu stricatiosu, ar' poté fi impedecatu. Datori'a confratiloru nostri din Ardealu este de a se face cunoscuti Europei civilisate. Ocasiuni mai binevenite, ca congressele si statistice deja trecute séu viitóre nu potu fi altele. Delegatii maghiari, cari cunoscu bine relatiunile interne, le falsifica in interessulu rasei loru. Insarcinatii Romaniei, cá toti „eruditii“ ei in genere, nu isi dau din nenorocire ostenela a studiá relatiunile etnografice séu statistice de peste Carpati. Romanii ardeleni gandésca-se dér' ca sunt avisati asi infaçisiá singuri reporturile loru etnografice precumu si a esplicá cifrele statistice actuale, din modulu, in care convietiuescu cu ungurii. Activistii ardeleni mai multu serviciu faceau natiunei loru la congressele din Paris, de catu voru face, cá slugi servile elementului ungurescu in camer'a din Pest'a.“

Convocare.

In urm'a decisiunei adunarei despartiementului X alu „Associatiunei romane transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu“, tienute in Iuliu a. tr. in Budatelecu, prin acést'a subscrisulu comitetu aduce la cunoscintia publica, cumu-ca adunarea amintitului despartiementu in anulu acest'a va fi in Fenesiulu-sasescu lenga Clusiu la 22 Septembre st. n. Dreptu aceea cu tóta onórea suntu invitati toti onoratii membrii ai despartiementului acestuia, precumu si toti amicii inaintarei poporului romanu, in interessulu culturei a se presentá in numeru catu se póte mai mare pe diu'a memorata la dis'a adunare.

Cu acésta ocasiune ne luamu libertate a rogá de nou pe acei stimati membri ai despartiamentului, cari la invitarea comitetului din anulu trecutu n'au binevoitu a se dechiará, déca mai vreu a remané membri séu nu, se binevoiésca a-o face acést'a catu mai curêndu, pentru tienerea in evidentia regulata a tuturoru agendeloru comitetului.

Clusiu in 3 Sept. 1878.

In numele comitetului desp. X.:

Dr. Gr. Silasi m. p., direct. despart.
Basiliu S. Podóba m. p., actuariulu int. alu desp.

Diverse.

(Serbi'a si Romani'a.) Se scie — scrie „L'Orient“ — ca in diu'a de 10/22 Aug. aniversarea nascerei principelui Milan s'a celebratu in biseric'a serbésca din Bucuresci unu Te Deum, la care au asistatu d. Campinianu, ministru de financie si interimalu de afacerile straine, (d. Cogalniceanu se afla inca in congediu), unu adjutantu alu principelui Carolu, generalulu comandantu alu divisiunei a doua teritoriala si prefectulu politiei. Anulu acest'a in 22 Aug., proclamandu-se de catra principele Milan independenti'a Serbiei, d. Campineanu ministru inter. alu afaceriloru straine, s'a grabitu a felicitá in numele guvernului romanu pe guvernulu serbescu de acestu fericitu evenimentu, d. Ristici a multiamitu telegrafice dlui Campinianu de felicitatiunile si urarile pentru fericirea Serbiei, asigurandulu totodata de urarile si simpathiile guvernului serbescu pentru Romani'a. —

(Societatea romana de cantari si musica din Caransebesiu) isi va tiené adunarea generala Dumineca in 3/15 Septembre 1878 la 3 óre dupa ameadi in localitatile casinei romane.

(Biserica jafuita.) In nóptea de 31 Augustu a. c. biseric'a rom. catolica din Csik-Sz.-Simon a fostu jafuita. Hotii au dusu cu sine si o monstrantia, unu criboriu si unu potiru.

(Financiele Romaniei.) „Monitorulu oficiale“ publica o dare de séma de veniturile statului incasate dela 1 Ianuariu pana la 1 Iuliu 1878, in comparatiune cu incasarile luniloru corespundietóre din 1877. Din acésta dare de séma resulta ca in cele de antaiu siese luni ale anului curinte, s'a incasatu sum'a de 77,726,805 lei, 65 b., adeca 39,227,645 l., 5 b. mai multu de catu in prim'a jumetate a anului trecutu 1877. In acésta suma intra si 22,466,775 l., 82 b., incasati din escedintele caliloru ferate concedate Pentru a poté apretiá, dupa just'a lui valóre, acestu resultatu si prin urmare starea, in care se gasescu financiele statului, n'avemu de catu se ne amintimu, ca budgetulu anului 1878 fiséza veniturile la sum'a de 93,372,451 lei, afara de cele 28 milióne din bilete ipotecare, din care pana acum nu s'au emisu de catu 2,125,000. In cele de antaiu siese luni incasandu-se 77,726,805 l., 65 b., n'ar' mai remané de incasatu pentru acoperirea budgetului, in cea de a dou'a jumetate a anului, de catu 15,645,645 l. 35 b. Urmandu-se incasarile, cá si pana acum, ceia ce e nu numai probabile, ci sicuru, ca-ci recolt'a fiindu strinsa, acést'a va inlesni plat'a impositeloru, sum'a ce este de incasatu nu numai se va incasá, dér' va fi cu multu intrecuta. Asia dér' potemu sterge cu deseversire cuventulu de deficitu din budgetulu si espunerile nóstre financiarie. Nu numai nu va fi deficitu, dér' vomu incheiá anulu chiaru cu unu escedinte dela incasari.

(Ratificarea tractatului dela Berlinu.) Eca datele candu capii Stateloru ce au luatu parte la Congressulu din Berlinu au subsemnatu tractatulu de pace. Maresialulu de Mac-Mahon l'a subsemnatu la 23 Iuliu; instrumentulu este contra semnatu de d. Waddington; In aceiasi dî l'a subsemnatu imperatulu Alesandru la Tzarskoe-Selo, si regin'a-imperatésa Victori'a la Osborne. Instrumentulu russu pórta si iscalitur'a principelui Gorciakoff. Instrumentulu anglesu nu pórta de catu numele reginei; Regele Umbert a ratificatu tractatulu la 24 Iuliu la Turino, cu contra-semnatur'a presiedintelui consiliului d. Cairoli; Imperatulu Franciscu Iosifu l'a iscalitu, la 26 Iuliu, cu contra-semnatur'a comitelui Andrásy si a baronului de Pont, ministru plenipotentiaru pentru espeditiune; pentru Germani'a, la 29 Iuliu, principele mostenitoriu a subsemnatu cu contra-semnatur'a comitelui de S olberg-Wernigerode; Ratificarea austriaca este in latinesce impreuna cu semnatur'a imperatului; a Angliei este in anglesesce; a Italiei italienesce; acea a Franciei in francesesce; a Russiei in limb'a russa cu traducere in francesesce, traducere, care nu este iscalita de catu de principele Gorciakoff; Protocolulu de schimbare a ratificariloru este subsemnatu pentru Germani'a de d. Radovici; pentru Austro-Ungari'a de baronulu de Mayr; pentru Franci'a de comitele de Mouy; pentru Marea Britanie de lordulu Odo Russell; pentru Itali'a de comitele de Launay; pentru Russi'a de d. Arapoff; pentru Turci'a de Sadulah-bey. „Rom.“

(Catastrof'a dela Miscolcz) Despre acésta i se scrie foiei maghiare „Nemzeti Hirlap“ cu dat'a 31 Aug. urmatóriele. „Aséra m'am intorsu dela Miscolcz, unde am fostu martorulu unui casu elementaru infricosiatu. In sér'a de 30 Augustu me aflamu cu unu amicu alu meu in cas'a deputatului Horvath. Abia ne amu fostu reintorsu de acolo acasa si catra 11 óre amu fostu desteptati din somnu de o fortuna terribila. Asemeoea tunete si astfeliu de fulgere continue n'amu mai vediutu. In tempu de 15 minute cetatea a fostu luminata mai neintreruptu de lumin'a fulgereloru si o ruptura de nuori se versà in stradele orasiului. — De odata esi afara rîuletiulu Sinv'a si valea si inundara totu orasiulu ducêndu cu sine poduri, case, ómeni si vite. Ap'a veni si crescù atatu de rapede, incatu autoritatea n'a potutu face nemicu si ómenii erau ametiti si consternati. Nici odata in Miscolcz n'a fostu o inundare mai mare. Aprópe 3 óre a duratu tempestatea si facêndu-se diua, vediuramu jumetate orasiulu ruinatu. Cu o di mai inainte inca priveamu cu bucuria la orasiu, care in timpulu din urma a fostu infrumsetiatn in tóte privintiele, si in diminéti'a urmatórie ni se oferi unu aspectu cutrieratoriu de anima. Tóte podurile si pasagiulu ruinatu. Mai toti pomii trantiti la pamentu, la tiermulu Sinvei rênduri intregi de case duse de apa; ici vedeai case derimate, colo magazine si pivnitie pline cu apa. De jumetate goli, plini de tina si cu feçiele inmarmurite de spaima amblau locuitorii incóce si incolo, scotiendu ap'a din pivnitie, cautandusi obiectele perdute, plangêndu pe morti. Pana la 12 óre din di, candu am parasitu orasiulu, erau adunate deja 87 de cadavre: femei, barbati, betrani, juni, copi. Aici se pléca unu copilu peste corpulu tatalui mortu, colo unu tata peste cadavrele copiiloru sei. Aci o mama, care a scapatu, tiene in braçie unu copilu mortu si unulu viu, care plangea; colo sta intinsa pe pamentu o féta de 16 ani cu-o cruciulitia de auru la gâtu si cu espressiune atatu de dulce in façi'a ei, cá si candu ar' dormí. Aci punu in cosciugu pe unu betranu, pe care ap'a l'a scosu din patulu, unde zacea bolnavu. Dér' numai voiu se continuu descrierea acést'a durerósa. Orasiulu veselu si viu Miscolcz a devenitu o cetate a jalei si a ruinei. Daun'a materiala trece peste unu milionu. Miseri'a e mai cu séma la clasele serace mare si e mare lipsa de ajutoriu.

(Spendiuratu.) Cetimu in „Curier. de Bacau“: G. Budeanu, in etate cá de 30 ani, nascutu in Bârladu, fostu comerciantu, domiciliatu in Galati, insuratu, avendu 3 copii, in timpulu bailoru dela Slanicu, a venitu singuru si s'a angagiatu cá servu la d. G. Carpu din Iasi, ce venise la bai. Intr'un'a din dile remase acasa si, ajutatu de unu cutitu, sparge lad'a stapanului, luandu'i 420 franci argintu, pe cari 'i-a si ingropatu in dosulu bucatariei. Apucatu de stapanu, a apusu adeverulu, inapoiandu si banii. Primarele, sesisatu, l'a pusu sub paza. La 12 a. c. d. substitutu sosesce in Slanicu pentru a 'si luá famili'a; primariulu indata anuncia si primesce ordinulu a incheiá processu-verbalu si a'lu tramite la parchetu. Primarele ese, si dupa 10 minute se intórce, reportandu substitutului, ca prevenitulu s'a spendiuratu. D. substitutu indata s'a insoçitu de d-nii medici Aronovici si Sculy; alérga, pune si taie curéu'a (incingatórea), cu care se strangulase de unu latiu din camer'a inchisórei provisorie, si incérca totu possibilulu prin spirturi, frictiuni si intrebuintiarea masînei electrice, pentru a'lu intórce la viétia; dér' a fostu peste potintia. S'a incheiatu processulu-verbalu si l'au si inmormentatu in acelu catunu.

Pretiurile piatiei

in 6 Septembre n. 1878

		Hectolitre.	fl. cr.		Hectolitre.	fl. cr.
Granu	fruntea		7.60	Mazerea		—.—
	midiulocu		6.80	Lintea		9 50
	de diosu		5.60	Fasolea		—.—
Mestecatu			5.20	Cartofi		1 20
Secara	frumósa		4.20	Sementia de inu		10.50
	de midiulocu		3.80		1 Chilo.	fl. cr.
Ordiulu	frumosu		4.10	Carne de vita		—.40
	de midiulocu		4.—	„ de rimatoriu		—.48
Ovesulu	frumosu		2 90	„ de berbece		—.28
	de midiulocu		2.70		100 Chile.	fl. cr.
Porumbulu			5.40	Seu de vita prospetu		36.—
Meiu			7.10	„ „ „ topitu		40.—
Hrisca			—.—			

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 6 Septembre st. n. 1878.

5% Rent'a charthia (Metalliques)	61.75	Oblig. rurali ungare	73.25
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu)	63.30	„ „ Banat-Timis.	77.25
Losurile din 1860	112 —	„ „ transilvane	86.—
Actiunile bancei nation.	806.—	„ „ croato-slav.	76.—
„ instit. de creditu	242.50	Argintulu in marfuri	100.15
Londr'a. 3 luni	115.80	Galbini imperatesci	5.49
		Napoleond'ori	9.28
		Marci 100 imp. germ.	57.20

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioane Gött si fiiu Henricu.